

ЗАЩО ВОДАТА В МОРЕТО Е СОЛЕНА ЕСТОНСКА ПРИКАЗКА

Превод от руски: Светослав Минков, 1954

chitanka.info

Имало двама братя. Малкият — беден, големият — богат.

Наближил голям празник. Домакините в село варят, пекат, а килерът на бедния е празен — дори мишката няма какво да хапне.

Отишъл бедният брат при богатия.

— Здравей — казал.

— Здравей — отвърнал богатият.

А лицето му се намръщило — досетил се изглежда, защо е дошъл при него бедният брат.

— Ще ми дадеш ли, братко, нещичко да посрещна празника? — попитал бедният.

— Защо да не ти дам? Ще ти дам — рекъл богатият. — Само и ти обещавай да изпълниш една моя молба.

— Ще направя всичко, каквото кажеш — отвърнал братът.

— Е, вземи тогава един пушен бут и се махай от главата ми, върви в пъкъла при дяволите.

— Ще отида — казал бедният. — Аз не се отричам от думите си.

Взел той бута, пъкнал го под мишница и тръгнал. Вървял, вървял, цял ден вървял, а до пъкъла не стигнал.

В това време се свечерило, станало съвсем тъмно. Тогава бедният брат съгледал наблизко някакво пламъче.

„Сигурно там е пъкълт“ — помислил той и се запътил към пламъчето.

И наистина — не минал и час и бедният брат вече стоял пред самия пъкъл. Едва прекрачил прага — и всички дяволи се спуснали насреща му. Тълпят се около него, поглеждат бута, облизват се. Дяволите са много лакоми за свинско месо!

— Продай ни бута! — крещят от всички страни.

— Ех — рекъл бедният брат, — тоя бут съм си приготвил за празника. Но щом толкова го искате — ще ви го продам. Колко ще дадете?

Тогава едно проскубано дяволче, най-малкото, го дръпнало за ръкава и прошепнало в самото му ухо:

— Отрежи ми едно късче, ще ти кажа нещо.

Бедният отрязал късче месо и го мушнал в ръката му. А дяволчето забъбрило тихичко:

— Не продавай бута нито за злато, нито за сребро, а поисквай старата мелничка, която стои зад вратата.

Бедният послушал дяволчето.

Дяволите надомъкнали и сребро, и злато, а той не иска нищо да гледа.

— Не — казва, — тъй няма да се спогодим. Ще ви дам бута само за старата мелнична, която стои тук зад вратата.

Това не се харесало много на дяволите. Старият дявол го увещава и тъй, и иначе. А бедният брат си знае своето:

— Ако не ми дадете мелничката, няма и бута да видите.

Как ще се пазариш с такъв човек! Плюли дяволите и му дали мелничката. И той им дал бута, само че преди това пак отрязал скришом най-тлъстото късче и го показал изпод дрехата си на проскубаното дяволче. После пожелал на всички дяволи да им е сладко яденето и напуснал пъкъла.

Повървял малко — догонило го проскубаното дяволче.

Бедният брат го хванал за ухото и рекъл:

— Дали ти, дяволче, не ме измами? Вместо сребро и злато ми пъхна някаква ръждясала вехтория!

— Какво приказваш! Какво приказваш! — запискало дяволчето. — Та това е най-чудният предмет на света. Стига само три пъти да чукнеш по капака и мелницата ще почне да се върти. Каквото заповядаш, това ще ти смели, само гледай да правиш добър избор. А после почукай три пъти по дъното — и мелницата ще спре.

— Е, благодаря ти, ако не ме лъжеш — казал бедният брат. — Вземи това за награда.

Дяволчето грабнало късчето свинско месо, а бедният брат забързал към къщи. Но колкото и да бързал, чак към полунощ стигнал в село.

— Къде се загуби? — захокала го жена му: — На другите хора трапезите са отрупани с ядене, а ние нямаме дори празнична супа.

— Ех, жено, ходих по важна работа и трябваше да извървя дълъг път, затова се забавих. Но нищо, я виж какво съм донесъл.

И бедният брат измъкнал изпод дрехата си своята мелничка и започнал да я търка и да я чисти. Светнала тя от търкане и той рекъл на жена си:

— Е, женице, кажи какво ти трябва за празника.

— Какво ли? — отвърнала жена му. — Да би имало достатъчно хляб и къс месо — пак добре щеше да бъде.

— Чуваш ли, мелничке, какво ти казват?! — извикал бедният брат и почукал три пъти по капака.

Скръцнала мелничната, че като почнала да се върти!

Затъркаляли се погачи по трапезата, после се изтърсил грамаден къс месо. Месото — печено, посолено, с пипер поръсено — яж и си облизвай пръстите.

Седнали мъжът и жената на трапезата и отпразнували празника.

На другия ден те отново смлели повече вкусни ястия и поканили на угощение всички роднини и съседи.

Гостите ядат, пият и хвалят домакините, само големият брат не може да преглътне залька си от завист.

— Къде си намерил всичко това? — пита той бедния брат.

— Никъде, тук зад вратата си имам едно чудесно килерче.

Само че привечер от сладкото ядене и от силното вино на бедния брат се замаяла главата и той поискал да се похвали пред гостите.

— Ето вижте — рекъл — кой ви напои и нахрани!

Той донесъл мелничката и ѝ заповядал да смели туй-онуй.

Сега вече богатият съвсем загубил спокойствие. Обикаля, върти се около брат си — продай ми я, та продай ми я! Но бедният брат не се съгласява.

Разсърдил се богатият и рекъл:

— Та ти си взел тая мелнична от дяволския пъкъл!

— Вярно е — отвърнал бедният. — Ти отде знаеш това?

— Отде го зная — не е твоя работа. Я ми кажи: не те ли изпратих аз в пъкъла?

— Да, ти. Но какво от туй?

— Това, че ако не бях аз, ти нямаше да видиш тая мелничка. Значи тя все едно, че е моя — казал богатият брат, грабнал мелницата и побягнал към къщи.

На другия ден той станал по-рано и рекъл на жена си:

— Ти върви с ратаите да събираш сено, а аз сам ще се погрижа за обеди.

На пладне сложил мелницата на масата и ѝ заповядал:

— Искам солени херинги и млечна супа!

Че като почнала мелницата да се върти! Богатият само подлага съдове. Всички тенджери се напълнили — и гърнетата, и ведрата се

напълнили, а мелничната все се върти и върти. Богатият и тъй, и иначе я тръска, рита я с крак и вика.

А трябвало само три пъти да почука по дъното.

Мели мелничната и не спира. Потекла млечната супа по кухнята, херингите в млечни локви плуват. Вече не локви, а цяло езеро обкръжило богатия и се надига — до коленете, до пояса, до гърлото... Още малко и ще го удави! Завикал богатият:

— Спасете ме! Потъвам!

И побягнал навън от къщи. А млечното море рукнало подире му, по цялото село се разляло, херингите скачат из белите вълни. Дотичал богатият при бедния брат.

— Укроти тая дяволска воденица! — моли го. — Виж какво става! Цялото село ще залее.

А бедният му отговаря:

— С чужда собственост не мога да се разпореждам. Ако ми я върнеш завинаги, друга е работата.

— Че вземи си я, моля те, само нека престане да мели!

— Е, сега заслужава да се потрудя! — рекъл бедният.

Измъкнал той зад пейката едно корито, спуснал го през прозореца, взел си и въдицата и заплувал с коритото към къщата на брат си.

А къщата била потънала вече чак до покрива в млечната супа. Бедният скочил с една върлина на ветропоказателя, хвърлил въдицата през комина и уловил мелничната. После почукал три пъти по дъното ѝ — и мелницата престанала да се върти.

Лека-полека цялото млечно море изтекло в истинското море. Само херингите изостанали в тревата и по плетищата за радост на децата. Цял ден те ловили риба на сушата.

И оттогава малкият брат заживял добре. Скоро той си изградил нова къща, много по-голяма и по-красива от тази на големия брат. Къщата се издигала върху един хълм над морето и от избата чак до ветропоказателя на покрива била покрита отвън с гладки плочици и с разноцветни стъкълца. Ех, как заблестяла тя и в слънчеви дни, и в лунни нощи! Но най-много я харесвали рибарите: тая къща им служела вместо фар.

По цялата страна и дори по чуждите страни се разнесла мълвата за младия брат и за неговата чудна мелничка.

Чул тази вест един търговец на сол и поискал да види необикновената мелница. Приготвил кораба си и потеглил към малкия брат. А малкият брат се гордее — виж ти какъв гост му дошъл отдалеко! Почукал три пъти по капака на мелницата, заповядал ѝ да смели всякакви вкусни ястия и нахранил госта както трябва.

Гостът яде и пие и все, към мелничката поглежда.

— Вярно ли е, че твоята мелница може да мели всичко, каквото поискаш? — попитал той младия брат.

— Вярно е — отвърнал братът.

— И сол ли може да мели?

— И сол може.

Светнали очите на госта. За сол той трябвало да плува през морето в чужди земи.

Търговецът започнал да моли младия брат да му продаде мелницата. Кесия със злато му предлагал. Но младият брат не склонил.

През нощта, когато всички в къщи заспали, търговецът станал тихичко, грабнал мелницата и хукнал да бяга. Толкова бързал, че даже кесията със златото забравил.

Дотичал той на своя кораб и веднага вдигнал платна. Едва излязъл корабът в открито море, търговецът на сол сложил пред себе си мелницата, почукал три пъти по капака и казал:

— Мели сол!

Мелницата започнала да мели. Целият трюм напълнила, цялата палуба засипала.

Отначало от радост търговецът пеел песни, после млъкнал, после заронил сълзи. Гледа той — от такава тежест корабът още малко и ще потъне, а мелницата все мели и мели сол. А търговецът не знае как да я спре.

Заседнал корабът чак до борда и все по-дълбоко потъвал във водата. Залели го вълните и той отишъл на дъното.

А мелницата и на дъното мели сол. До ден-днешен, се върти.

Затова и водата в морето е солена.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.